

Predikatie over de vraag: ‘Hebt gij uzelf gevonden?’, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 29 oktober 1950 te Den Haag

Gezongen: Psalm 103:1 en 2.

Gelezen: De Wet des Heeren; Jesaja 55.

Gebed:

Al deze dingen, Heere, zijn waarachtig en getrouw. En het is het grootste voorrecht dat een mens kan hebben, dat hij deze dingen zo mag zien, dat hij wat waar is voor waarachtig mag houden en er U de eer van mag geven. Hoe eenvoudig is alles! En alles strekt tot verheerlijking van U en dient tot behoudenis van een gevallen mens.

Wij zijn aan de morgen van deze schone dag nog weer hier. Gij geeft ons dit voorrecht. Het had ons kunnen onthouden zijn. Het had kunnen zijn dat de omstandigheden het ons verhinderden. Het had ook kunnen zijn dat wij de voorkeur aan andere wegen gegeven hadden. Doe ons Uw goedheid erkennen en waarderen. En nu wij dan hier door Uw voorzienigheid en goedheid met elkander geschaard zijn om Uw Getuigenis, doe ons horen en spreken wat de Geest tot de gemeente zegt. Wat de Geest tot de gemeente zegt, dat is schoon en goed, U verheerlijkend en zielbehoudend. Laat in ons hart leven, gedurig leven – ziende de onvergankelijke schoonheid van de waarheid gelijk zij in U is – het gebed van de dichter van de oude dag: ‘Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest.’

Treed niet in het gericht. Want wat wij zijn, denken, spreken en doen, dit alles gaat tegen U en tegen de waarheid in U in. En dan houden wij daaraan vast. Wij verhovaardigen ons en wij roepen het onze naaste toe: ‘Hier, hier is het!’ En wij weten niet dat wij totaal uitgekled zijn, dat wij bankroetiers zijn, zondig, schuldig en dwaas. Onze vermetelheid is onbeschrijfelijk. En onze zondigheid is niet te peilen. Ach, leer ons vluchten tot Uw goedheid, tot U. Vergeef ons onze schulden gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.

Zegen en sterk Uw Kerk over de ganse aarde. Laat haar niet moedeloos zijn, maar in blijdschap en deemoed zich vasthouden als ziende U, de Onzienlijke. De overwinning wordt gezien, en zal eenmaal door allen worden gezien.

Gedenk onze zieken. Help hen, genees hen naar lichaam en ziel beide. Ach, men is gesteld op het herstel naar het lichaam, maar ‘wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade zijner ziel? Of wat zal een mens geven tot lossing van zijn ziel?’ Denk aan onze kinderen. Er zijn geen opvoeders. Men spreekt van een werken aan de jeugd en voor de jeugd. Sprak men eens van een werken aan de ouderen en voor de ouderen!

Heere, zo het nog bestaat in Uw raad, breek de macht van de anti-christ. En verijdeld de pogingen van allen die het laatste restje van de goede dingen van weleer gaarne zouden willen vernietigen.

Amen.

Gezongen: Psalm 40:1 en 2.

Wel, mijn zeer geachte toehoorders, wij hebben u voorgelezen Jesaja 55 met de Wet des Heeren. Hoe zit gij er onder? Zegt uw ziel, het diepst van uw ziel: ‘Het is waarachtig en getrouw; het is enkel waarheid’? Als dit zo is – het zou een groot, een zeer groot voorrecht wezen als het zo was – dan ziet gij uzelf en de naaste en de hele wereld in het rechte licht. En hoe ziet u dan uzelf en uw naaste en de wereld? Verzonken in de leugen, alles, en uzelf in de eerste plaats! Wilt u nu wel geloven dat dat zaligmakend is? Dat is zaligmakend!

Nietwaar, wij hebben allerlei gedachten over zaligheid. Wij spreken over werkzaamheden, over beloften, over geloof, over de hemel, over God, enzovoort. Maar wij hebben allang afgeleerd om na te denken, af te steken naar de diepte. Wat dat is, dat weten wij niet, dat is dit geslacht kwijt. Herinnert gij u misschien nog dat wij vroeger weleens gezegd hebben, jaren geleden, dat wij de *ziel* niet meer hebben die zij hadden die in onze Gouden Eeuw leefden? Het is ons genoeg als wij zo maar eens wat kunnen zeggen, de een tot verdediging van het geloof, de ander tot bestrijding van het geloof. Het is alles hetzelfde, want het is zó oppervlakkig, dat het niet uit te spreken is! Als een paar mensen bij elkaar zijn – waar gaat het nu eigenlijk over? Het is doorgaans op zijn best als er een godsdienstig praatje is, ofschoon ik dat niet op zijn best zijn noem. Af te steken naar de diepte, en daar wat te vinden...

En wat moet dan gevonden worden? Beantwoordt u deze vraag. Wat

moet dan gevonden worden? Misschien denkt gij: ‘Nu, ik meen dat ik daar wel een antwoord op heb: Christus moet gevonden worden. Wel natuurlijk: God moet gevonden worden. Daar gaat het toch om? Wij spreken immers van *Gods*-dienst?’ Ik zeg: Neen, neen! Een *mens* moet gevonden worden! Dus gij moet uzelf vinden. Is dat gebeurd? Wanneer, hoe hebt gij uzelf gevonden? En wat zag u toen van uzelf? Ik vrees dat menigeen die zich voor een christen of christin houdt, geen antwoord op deze vraag heeft. Nu, laat hem of haar dan weten dat wanneer er geen antwoord op deze vraag is, men geen christen, geen christin is. Gij dacht dat Christus, dat God moest gevonden worden. Men vindt Christus niet wanneer men zichzelf niet gevonden heeft. Men kan het over Hem hebben, men kan spreken over het geloof in Hem, en het hebben over een betrekking op Hem, men kan een vrij gezonde belijdenis van dit alles afleggen. Maar weet dit, dat wanneer gij uzelf niet hebt gevonden, gij Christus niet kent. En wie Christus niet kent, die kent God niet.

Als nu een mens zichzelf ziet, wat dan? Dan ziet hij, om maar een enkele greep eruit te doen, dat hij zich in alles vergist heeft. Dat is al een hele ontdekking. Het onze, toehoorders, houdt geen stand tegenover de waarheid. Dat moeten wij nu weten. Wij moeten weten dat wij met al ons spreken, denken, doen, alleen maar geopenbaard hebben dat wij totaal verleugend zijn, dat er niets in of aan ons gevonden wordt dat waar is. *Dit* vindt de mens onder andere wanneer hij zichzelf heeft gevonden. Als hij nu zo zichzelf gevonden heeft, dan ziet hij voor zich de hele wereld, dan is er in de hele wereld geen mens die hij niet kent. Verstaat gij de strekking van dit zeggen? Zij is dit: wanneer een mens zichzelf gevonden heeft, dan heeft hij niet alleen zichzelf gevonden, maar hij heeft *de mens* gevonden. Dit is de oorzaak dat hij de gehele wereld ziet. Veronderstel eens dat het anders was – het is niet anders, maar veronderstel het eens – waar zou dan de apostel Johannes zijn woorden ‘Wij weten dat de gehele wereld ligt in het boze’ (1 Joh. 5:19) vandaan gekregen hebben?

Mensen, de Bijbel staat veel te ver van jullie af. U kent de Bijbel niet. U hebt er nooit een blik in geslagen. Het is een boek om zo af en toe eens te nemen tot bevrediging... ja, van wat?

Wanneer een mens nu het voorrecht heeft de gehele wereld te zien, dan ziet hij ook de leer van deze wereld, dan ziet hij de leer van de

protestanten, van de roomsen, van de joden en van alle volkeren. En hij ziet ervan dat het alles mis is. Hij ziet in deze verschillende leren wel iets verspreid liggen van het christendom, van de christelijke religie, zeker – maar tegelijkertijd ziet hij dat men daar niet doorgedrongen is tot de kern. Dat was *hij* ook niet. Maar nu is hij tot zichzelf gebracht als de verloren zoon (Luk. 15:17), dat is: hij is tot de kern geleid, en nu ziet hij de gehele wereld.

Lees nu eens in het licht van deze weinige opmerkingen de Bijbel. Misschien gaat het eens wat meer tot U spreken, misschien komt het eens wat dichter tot U. Denk nu aan wat wij gezegd hebben en lees dan bijvoorbeeld eens de uitspraak van de apostel Paulus: ‘De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden’ (1 Kor. 2:14). Ziet u? Dat is het nu. Paulus wist het. Zo komt de hele Schrift naar ons toe. Nu hebben wij niets anders te doen dan maar acht te geven. Grijp het maar; grijp het zelf maar! ‘Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich der Wet Gods niet; want het kan ook niet’ (Rom. 8:7). Nu heb ik u drie plaatsen genoemd, maar gij kunt er in korte tijd gemakkelijk honderd noemen.

Dát is de Bijbel! Zodat wij nu weer kunnen zeggen: Wanneer de mens zichzelf niet gezien heeft, heeft hij óók niets begrepen van de Heilige Schrift. Hij maakt er wat van. Dat is iets van de vele godsdiensten die wij in de wereld vinden. En er moet niets van gemaakt worden. De waarheid is er. De waarheid moet alleen maar tot ons kunnen komen. En zij komt tot ons wanneer wij gezien hebben wie wij zijn. We zouden kunnen zeggen: De waarheid komt tot ons wanneer wij de leugen hebben gezien. En wij doen er dan niets aan. De waarheid komt wel, zij kan niet nalaten te komen, zij is er. Als de mens zichzelf gevonden heeft, dan *is* de waarheid er. En zo vallen alle stelsels en systemen van de wereld in het niet; er blijft geen nagelschrapel van over.

Is dat nu uw ervaring? Dan is u een christen. Is dat uw ervaring niet, dan is u geen christen. Waarom niet? Wat is een christen? Ach, verwacht nu toch geen diepzinnige redenering van mij. Want de dingen zijn zó eenvoudig, dat wij eigenlijk verlegen moesten wezen als wij erover gingen spreken. Een christen is een mens die niet kan, die niet wil, die niet weet, die niet heeft, die niet deugt.

‘Ja,’ denkt u misschien, ‘dat kan wel waar zijn, maar hier komt de naam van Christus toch niet bij te pas?’ O, het is jammer dat u dat zegt of denkt. Een mens die niet kan, niet wil, niet weet, niet deugt, kan Christus geen ogenblik missen! Hij wentelt zichzelf met zijn last op Christus. En Christus is vanaf dat ogenblik voor hem alles, in leven en in sterven. Kan hij niet, Christus kan wél. Wil hij niet, Christus kan hem gewillig maken. Deugt hij niet, Christus is goed. Heeft hij niet, Christus is oneindig rijk. Christus is alles, en hij is niets. Daar hebben wij het nu. Als de mens niets is, dan is Christus alles; en als Christus alles is, dan is de mens niets. En dat is christen-zijn.

Zó staat dan een christen in de wereld: hij verwijst u naar Christus. Tot hém komt u? Nee, u moet tot hem niet komen. Hij kan niet, wil niet, weet niet, heeft niet en deugt niet. U moet bij hem niet wezen. Hij verwijst u naar Christus. Komt nu de vorst der duisternis, of zijn eigen consciëntie, of zijn angstvallig vlees hem wijzen op zijn tekorten, op zijn ongerechtigheden, dan stuit dat alles af. Niet dat het niet waar is, maar het gaat er niet om. Het gaat er niet om wat een mens is, maar wat Christus is. En laat nu de wereld en de vorst der duisternis en de consciëntie en het angstvallig vlees wat zij tegen de mens willen zeggen maar tegen Christus zeggen!

Kijk, dat betekent het hebben van een toevlucht. En ga nu maar weer naar de Schrift en de belijdenis. Neem nu de catechismus eens (wij hebben de Schrift al een paar keer aangehaald): ‘Wat is uw enige troost beide in het leven en sterven?’ (vr. 1). Nu, u kent het antwoord: ‘Dat ik niet mijzelf toebehoor, maar het eigendom ben van Christus.’ Zo kunt u zelf doorgaan.

Wij hebben het gehad over het vinden van onszelf, en wij hebben gezegd dat wanneer wij onszelf gevonden hebben, wij *de mens* hebben gevonden, en dat als wij de mens hebben gevonden, wij alle mensen gevonden hebben, want alle mensen zijn *mensen*. Nu wordt er weleens beweerd – ik heb dat menigmaal gehoord en ik heb het ook wel meer dan eens gelezen – dat, waar nu de eis van het geloof tot ons komt en de Heere Jezus Christus Gode genoegdoening geschonken en de zaligheid verworven heeft, er niets anders nodig is dan te geloven.

Wat zegt u van deze theorie? Wat zegt u van deze opvatting? U voelt wel dat zij vals is. Zij is door en door vals! En ik zeg (en u zegt het mis-

schien ook): 'Mijn ziel kome niet in hun vergadering.' Wij willen niets van deze valse theorie weten. Waarom niet? Hier komt het nu op aan, dat wij dit waarom verstaan. Waarom niet? Wel, omdat waar deze opvatting gehuldigd wordt, men u nooit zal zeggen wat een *mens* is, want men heeft die mens niet leren kennen. En als men de mens niet heeft leren kennen, dan heeft men Christus óók niet leren kennen, want Christus is óók een Mens. Voelt u wel? Dus dat geloven waar deze mensen ons toe aanzetten, is niets dan een waan. En U kunt ook duidelijk merken dat zij in een waan leven. Als zij denken: 'Die gaat spreken over wat anders', dan zoeken zij zich te verbergen en trachten zij zich te onttrekken.

Hoe leert nu de mens zichzelf vinden? Wel, alleen door de Wet en door het Evangelie. Want wanneer wij zeggen dat men zichzelf moet vinden, dan hebben wij het oog op het vinden van een *gevallen* mens. Onthoud dat goed! Deze uitdrukking 'gevallen mens' betekent dat de mens eens stond. Nu, het vinden van zichzelf betekent dat men door de Wet en door het Evangelie zichzelf heeft aangetroffen, onverwacht en ongedacht.

Is u gekomen in de bevindelijke armoede des geestes? Zie eens of u voor uzelf kunt beschrijven hoe u gekomen zijt in de bevindelijke armoede des geestes. En houd het er toch nooit voor dat gij iets zoudt verstaan van het Evangelie wanneer gij dit, hoe gebrekkig ook, niet zoudt kunnen. Zie, de Schrift heeft het alweer gezegd: 'Rijken en armen ontmoeten elkander' (Spr. 22:2). De mens die zichzelf heeft leren kennen, zichzelf heeft gevonden, wordt ontmoet door Christus. En daar komt de band. De band, die van eeuwigheid is gelegd, wordt nu in de tijd gelegd. Deze band is het geloof. En een van de vruchten van dit geloof is de vergeving der zonden, waar wij al een paar malen over gesproken hebben.* Gij weet het; onze tekst was: 'Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt' (Hand. 13:38). Deze vergeving van zonden is een vrucht van het geloof, zoals ik het u nu beschreven heb.

Komt dat overeen met uw ervaring? Dat moet u zich afvragen. Oprechte christenen zeiden vroeger jaren dikwijls tot hun naasten (men hoort het nu niet of maar weinig meer): 'Vraag maar om ontdekking.' Nu, dat zeg ik ook tot u. Het ligt alles verborgen. En wij zijn er op uit het maar bedekt te houden. Wij zijn er altijd maar op uit om te zeggen: 'Spreekt

* Deze predikaties zijn niet beschikbaar.

tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen' (Jes. 30:10). De mens is een kind van de vader der leugenen en hij wil de begeerte van zijn vader doen (Joh. 8:44). De vonden* heeft hij maar zo voor het grijpen. Hij is altijd klaar om zichzelf te kunnen handhaven. Zo gaat hij door het leven, zichzelf handhavende. Maar er komt niets van. Want hij meent dat God hem niet ziet, en hij is ook van gedachte dat zijn naaste hem niet in het oog krijgt. Maar, terwijl hij bezig is zoveel mogelijk van zijn naaste te weten te komen – hij onderzoekt het diepst van het hart van zijn naaste – vergeet hij dat zijn naaste, ook zonder misschien dit oogmerk te hebben, hem doorschouwt. Dat is de mens, die zichzelf wenst te handhaven tegenover God en zijn naaste. Daar gaat hij nu! Hij wordt gezien door God, en hij wordt gezien door sommigen van zijn naasten! En nu moet hij straks voor God verschijnen. Dan staat hij daar als een leugenaar! Daarom zeiden de mensen vroeger: 'Vraag om ontdekking.'

Als u nu denkt dat u een christen geworden zijt, dan wensen wij tot u te zeggen: Gebruik een jaar of wat om het te onderzoeken, of het zo is. Wees niet zo stijf en strak in uw beweringen dat u een christen zijt. Neem er een jaar of wat voor om het te onderzoeken. En als het dan telkens weer naar boven komt, zó naar boven komt, dat het ook somtijds over uw lippen komt, dan is God bezig u vast te stellen. Maar doe dat zelf niet! Er is nooit een waar christen geweest die zichzelf vaststelde, die uitriep: 'Maar dat ontnemt mij niemand!' Dat zijn de christenen niet, die zo denken of spreken. De christenen, de jonge christenen, zijn mensen die, ofschoon alle vragen voor hen opgelost zijn, nog vol vragen zitten, en met deze vragen tot Christus gaan, en alles voor Zijn aangezicht uitbreiden en zeggen: 'Heere, zo... en dit en dat... en hoe is dat? En ik kan mij zo gemakkelijk vergissen! En het zou geen bijzonderheid zijn als ik mij vergiste, want wie ben ik, zou ik het dan door de genade des Geestes deelachtig zijn geworden? En toch, Heere, ik kan het niet loslaten dat ik het deelachtig ben geworden. Ach Heere, zeg tot mijn ziel: 'Ik ben uw Heil' (Ps. 35:3). Zó zijn zij werkzaam. En zó worden zij geschraagd en bevestigd. Zó kan er wat van komen.

Het is immers in ons gewone leven ook zo? Wat moet een mens niet doormaken, voordat hij enig begrip van het leven kan tonen te hebben.

* uitvluchten

Het spreekwoord zegt toch dat de mens door schade en schande wijs wordt? Zo is het in het christelijke leven. Wat moet men niet doormaken voordat men enigszins bevestigd geworden is, voordat men onder alles geschraagd en zo bevestigd geworden is! Als nu iemand zegt dat hij genade deelachtig geworden is, en stokstijf beweert dat dit zo is, dan kunt u toch andere christenen die al wat meer achter de rug hebben, het niet kwalijk nemen dat zij dat niet aannemen? Nee, dat geloven zij niet. Zij weten dat het leven anders is. Zij kennen een weinig het gewone, het natuurlijke leven, en zij hebben óók iets leren verstaan van de werking van de Heilige Geest in het hart van een mens, ook iets leren verstaan van het christelijke, het geestelijke leven.

Middelen? Middelen zijn de Bijbel en al wat daarop gegrond is. Ik heb u in het begin van mijn overdenking, die nu heel anders uitgevallen is dan ik mij voorgesteld had, gezegd dat wij allang verleerd hebben om na te denken en af te steken naar de diepte. Zo is de leer van deze tijd ook, en daarom moeten wij deze leer schuwen. Het beste is het nóg niet!

Schuwen! Het wordt in de eenzaamheid geleerd. Mensen die bestemd zijn om christen te worden, houden veel van de eenzaamheid. En God ziet hoe zij zich daar tot Hem zoeken te wenden – ofschoon zij Hem niet kennen – en tot Hem roepen. ‘Want mijn roepen en geklag klimt tot U, den gansen dag’ (Ps. 86:2 ber.). Als een mens bezig is een christen te worden, dan doet hij nagenoeg niet anders dan roepen, bidden, klagen, wenen. Nu zeg ik niet dat alle mensen die deze weg gaan, het leren zullen. Maar ik zeg wel dat die het geleerd hebben, deze weg gegaan zijn, en dat al het andere een vreselijk bedrog is.

Lieve mens, wat zou het toch gelukkig zijn als je jezelf eens gevonden had! Dan zou je daar meteen gevonden hebben de parel van grote waarde: Jezus Christus, en God drie-enig, Vader, Zoon en Heilige Geest, in Hem. En u zou staan in het leven. Gij zondaar, gij dwaas, gij die u noemt de slechtste, de grootste van alle zondaren, gij zoudt staan in dit leven. Er zou geen hellemacht, laat staan een wereldse, zijn, die in staat zou wezen om u omver te werpen. Gij staat en gij blijft staan tot in alle eeuwigheid, omdat Christus u staande houdt. Alweer, sla de Bijbel hier maar op, en gij zult teksten in overvloed vinden tot bevestiging: ‘Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft’ (Filipp. 4:13). Alles in Jezus, niets in ons!

Niets in ons. Een waar christen gaat naast u zitten, en als de gelegenheid er is, dan zegt hij: 'Niet wanhopen! Gij klaagt over uw zonden, over uw slechtheid, over uw dwaasheid; ik ben zondiger, slechter, dwazer dan gij.' Dat is een waar christen. Die stelt zich beneden zijn naaste. Hij heeft respect voor zijn naaste. Niet voor zijn theorieën, zijn stelsels, zijn opvattingen. Hij wil er niet eens naar luisteren. Hij wil wel luisteren naar uw klacht. En dan zal hij uw sukkelingen en vergissingen graag willen dragen. Maar naar uw stelsels en opvattingen luistert hij niet; hij heeft er geen achting voor.

Ach, wat zou het gelukkig zijn als menig een deze weg mocht inslaan. Hoe kan het toch zijn, dat u deze weg niet allang zijt ingeslagen? Hoe komt het toch? Gij hebt het al zo dikwijls gehoord! Al zoudt u maar kennis hebben van één zonde, dan zou deze kennis u allang hebben moeten aansporen deze weg in te slaan. Want met deze ene zonde zijt gij verdoemelijk voor een heilig, rechtvaardig God. En gij zult ook om die ene zonde verdoemd worden – ofschoon gij er vele hebt – en hier zult gij blijven leven zonder vrede. Gij zult hier gaan van de ene zonde tot de andere, van de ene dwaasheid tot de andere. Gij zult blijven zoeken en nooit vinden, nooit tevreden zijn, nooit in aanbidding neerzinken, nooit iets hebben dat voldoet. Zo zult gij hier blijven leven. En straks: verloren, voor eeuwig verloren! Wat zou het een voorrecht zijn als u deze weg kreeg in te slaan! Hoe komt het toch dat gij deze weg nog niet ingeslagen zijt?

Schijnt het dat u het gedaan hebt, bidt God – al kunt u niet bidden – dat Hij u voor twee dingen beware. Er zijn hier twee grote gevaren. Het ene gevaar is dat het over zou gaan. Dat zou noodlottig wezen! En het andere gevaar is een weg in te slaan die de rechte niet is. 'Er is een weg die iemand recht schijnt, maar het laatste van dien zijn wegen des doods', zegt de Schrift (Spr. 14:12). Dat is het tweede gevaar, te denken: 'Nu heb ik het', en men heeft zijn hand gelegd op een ledige plaats; en nu moet dat hele leven er maar op uit zijn om zichzelf op te dringen dat men het heeft. Maar als men het heeft, dan doet dat leven niets. Want wat men dan bezit, dát doet het. Dat is het begin, het midden en het einde; anders gezegd: Het is Christus, 'de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde' (Openb. 1:8). 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door des HEEREN Geest zal het geschieden' (Zach. 4:6).

Gaat gij nu straks heen met het voornemen om anders te doen dan u tot op dit oogenblik gedaan hebt? Dan hoop ik dat het u geschonken worde om dit voornemen ten uitvoer te brengen. Maar dan moet u de volgende week niet zeggen of denken: 'Ach, de satan, de wereld, dit of dat heeft het alles weer weggenomen.' Want dan staat u weer te liegen. U hebt het laten gaan! Dát is de waarheid. Als u aandacht voor de genade hebt, gaat u dan van deze plaats weg met het voornemen om alles nog eens goed te onderzoeken? Doe dat. De dichter van de 139e Psalm achtte het niet beneden zich; hij bidt: 'Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg' (vs. 23, 24). U zult er geen nadeel van hebben. Want als het onderzoek op de rechte wijze plaats heeft, dan geschiedt het toch door het geloof. Er zijn mensen die geneigd zijn om te zeggen of te denken: 'Het is alles ongeloof.' Het rechte onderzoek geschiedt in het geloof! Maar zulke mensen komen weer met hun theorieën, en theorieën zijn geen waarheid. Het ware komt uit een zaak op die bestaat! En als het er uit opkomt, dan vertoont het zich aan ons. En dan lezen wij de waarheid gelijk zij in Jezus Christus is.

Amen.

Gebed:

Heere, wil Gij zegenen wat overdacht is. Wil het gebruiken om de een vast te stellen in wat hij van U ontvangen heeft en de ander er aan te ontdekken dat hij van U nog niets ontvangen heeft. Doe ons voordeel trekken uit het neerzitten onder de prediking. Laat ons ook van de prediking een recht begrip hebben. Zij wordt niet gehouden om een oogenblik bezig te houden. Zij is een getuigenis, een woord uit de eeuwigheid, een woord van waarheid en van gezond verstand. En zij wordt gebracht, opdat Uw Naam zou worden verheerlijkt en de door U van eeuwigheid gekenden zouden worden verzameld en toegebracht.

Laat hier in deze schamele omgeving nog eens een zaligmakend werk begonnen zijn, voortgezet worden, tot een goed einde gebracht worden. En doe ons dan door Uw genade, Heere, waar het het geloof is dat de wereld overwint, met blijdschap en tegelijkertijd met vreze en beven achter U de wereld doorgaan. Van onszelf kiezen wij altijd een ander pad. Tot hinken en zinken zijn wij elk oogenblik geneigd en bereid. Maar

houd Gij ons en leid Gij ons, Heere. En zijn wij afgedwaald, breng ons weder, o God onzes heils, en doe Uw aangezicht over ons lichten. En laat ons leven in het gezicht van de eeuwigheid. Laat ons in ons leven de dood in het aangezicht zien, want wij zijn elk ogenblik in gevaar en het leven wordt snellijk afgesneden; laat ons verschrikken en de toevlucht nemen tot U, Die eens deze woorden liet horen: 'Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven.'

Heere, laat ons dan ook door Uw genade manmoedig alle tegenspoeden van het leven aanvaarden. Laat ons niet verschrikt zijn. 'Wordt niet verschrikt', zo hebt U eens tot Uw discipelen gezegd, 'want deze dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet.' Laat ons ons vasthouden aan Uw Woord en laat ons door Uw Woord en Geest ons laten leiden. Vergeef het zondige in onze prediking.

Amen.

Gezongen: Psalm 140:1, 7 en 13.

2e Predikatie over Johannes 1:29, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 7 februari 1951 te Den Haag

Gezongen: Psalm 84:1 en 2.

Gelezen: Numeri 21:1-10.

Gebed:

Ach, Heere des hemels en der aarde, eeuwig, enig en drie-enig God, Vader, Zoon en Heilige Geest, doe ons naderen tot U in oprechtheid des harten. Gij zijt in de hemel en wij op de aarde. Gij zegt tot ons: 'Wees niet haastig om een woord voort te brengen.' Laat ons dan ons door U laten leiden in alle dingen, in spreken, in bidden, in zingen, in luisteren; zo zou het waarlijk zijn tot eer van U en tot heil van onze onsterfelijke zielen. Beide moeten ze gezocht worden, en men kan het ene niet zoeken zonder het andere op het oog te hebben. Onderwijs ons door Uw Woord en Geest. De dwaling is bij ons, het rechte is in U; en door Uw Woord komt het tot en in ons. Laat ons ons neergezet hebben met de woorden van de psalmdichter: 'HEERE, maak mij Uwe wegen bekend, leer mij Uw paden.' Het gaat daar toch om, want het is de belofte: 'En

al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn.'

Geef hem die zich in de weg gesteld heeft om Uw Woord te bedienen, in de opening van zijn lippen Uw Getuigenis. En laat hem dit mogen brengen met een recht oogmerk, met geen andere bedoeling dan de verheerlijking van Uw Naam en de zaligheid van hemzelf en van de naaste. En bereid dit Woord dan in onze harten een plaats. Doe het ons aannemen als Uw Getuigenis en onderwijs ons door Uw Woord. Wat wij nodig hebben, dat is U bekend. Schenk het ons. Schenk ons wat wij nodig hebben; niet wat wij in onze dartelheid somtijds begeren, maar wat wij niet missen kunnen.

Zie ons aan en gedenk ons in de Heere Jezus. Ach, ieder van ons heeft dit nodig. Want wat zijn wij in onszelf? Ten enenmale verwerpelijk; ook na het ontvangen van genade onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Treed niet in het gericht met ons, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

Sterk Uw Kerk. Aanschouw het verbond. En laat Uw oog zijn op ieder die U vreest.

Gedenk onze zieken. Eén is in ons midden die werd doorgeholpen. Help hem nog verder en laat dan ook Uw hulp niet beperkt blijven tot zijn lichamelijke gezondheid. Wil de anderen nog gedenken.

Amen.

Gezongen: Psalm 34:3 en 11.

Wij hebben, mijn zeer geachte toehoorders, op rustdagen enige malen gesproken over het begin van het 29e vers van Johannes 1. Daar staat: 'Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide...' Onmiddellijk hierop volgen deze woorden:

'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.'

Wij zouden graag vanavond enige ogenblikken willen stilstaan bij deze woorden. Maar dan is het niet onze bedoeling om ze alle te bespreken, doch alleen het woordje 'zie'. Over het woordje 'zie' denken wij gedurende enige ogenblikken na.

Het is een woord van Johannes, niet van Johannes de discipel, maar van Johannes de Doper. Wij staan bij deze persoon nu niet stil. Wij hebben het gedaan.

'Zie.' De Heere Jezus – gij weet dit uit de Evangeliën – had niet de gewoonte om Zich terug te trekken. Hij bewoog Zich onder de mensen, was op de wegen, op de bergen, op het water. Hij was overal, zodat velen Hem hebben gezien. *Dit* zien wordt echter door Johannes niet bedoeld. Er staat in Johannes 6 vers 40: 'En dit is de wil Desgenen Die Mij gezondend heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.' Aan het zien waarvan hier gesproken wordt, moeten wij denken. Zien en geloven zijn woorden die door elkaar gebruikt worden. Zien op en geloven in de Heere Jezus, dat is hetzelfde.

Gij zoudt, opdat de dingen u mogen duidelijk zijn, hier mogen denken aan de geschiedenis die wij u voorgelezen hebben. Het volk in de woestijn was opstandig geworden tegen de Heere en Zijn knecht Mozes. En nu had God het volk gestraft, gestraft door vurige slangen te zenden. Deze slangen brachten de mensen een dodelijke beet toe. Mozes stelt zich in de bres. Hij loopt de Heere aan, en de Heere geeft uitkomst. Mozes moet een slang van koper op een stang plaatsen. Zag iemand op deze slang, dan zou hij niet sterven, maar leven.

De door een slang gebetene had dus de dood in zich, hij was een kind des doods. Niet anders is het met ons. Er staat in de brief aan de Galaten: 'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen' (Gal. 3:10). Deze woorden zeggen ons dat wij onder het oordeel liggen. En nu komt het er op aan dat een mens dat gelóóft. Wij, godsdienstige mensen, begeren zegeningen. Ze liggen achter het omhelzen van de vloek die op ons ligt! Wanneer een mens tot dit omhelzen niet komt, dan is hij de persoon niet om in de Heere Jezus Christus tot eer van God en tot heil van zijn onsterfelijke ziel te geloven.

De door de slangen gebeten en wisten geen raad. Een middel om aan de dood te ontkomen bestond voor deze mensen niet. Bij ons is het ook buiten hoop. En tenzij het daartoe komt, er heeft geen redding plaats. 'Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn' (Matth. 9:12). Wanneer men niet komt tot een levendig gevoel van zijn gemis, en niet gebracht wordt tot de vaste overtuiging dat er niets anders is dan een eeuwig omkomen, wanneer men blijft die en waar

men is, heeft er ook geen schijn van zaligmakend werk plaats!

Het ging de door een slang gebeten en om hulp. Zij waren hulpeloos. En nu kent u allen de regel uit de 72e Psalm: 'Gans hulpeloos tot Hem gevloeden, zal Hij ten Redder zijn' (vs. 6 ber.). De wond wordt door de mens zo spoedig mogelijk dicht gemaakt. Maar de wond moet open! Hij moet open blijven, totdat God komt, Die de HEERE is, onze Heelmeester (Ex. 15:26). Wij moeten ons in nood zien. 'Die in den nood uw Redder is geweest' (Ps. 103:2 ber.). Daarom is er geen hulp dan alleen na overtuiging van zonden door de Heilige Geest door middel van de Wet én het Evangelie.

Er was daar in de woestijn een begeerte. En zo is het bij ieder die zaligmakend bewerkt wordt. Soms gaat het zó: men ziet zoiets als... nu ja, laten we maar zeggen de verlossing (in waarheid is het niet zo). En men stelt dan vast dat het in de Heere Jezus is. En dat noemt men dan bekeering. Begeerte moet er wezen! Ja, ja, zal menigeen denken, dat is ook zo, begeerte moet er zijn, want er staat: 'Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden' (Matth. 5:6). Wees voorzichtig! De dingen zijn niet eenvoudig en zo kunnen wij ons gemakkelijk vergissen. Begeren. Zou u van dit begeren ook iets kunnen zeggen? Er moet dit van gezegd worden: waar dit begeren is, daar eindigt men niet in het begeren. Hier komt het op aan. Wanneer men dit niet verstaat, dan verklaart men de woorden: 'Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden' verkeerd, dus niet. Het begeren door de Heilige Geest gewerkt, eindigt in Christus en door Christus in God. Begerende gaat de mens uit zichzelf uit, laat hij zichzelf achter, en gaat hij over in de Heere Jezus Christus, en gelijk gezegd, zo in God. Wie hiervan ervaring heeft – maar ook alleen hij – verstaat wat de inhoud is van een woord als dit: 'Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God' (Ps. 42:2).

Er was bij de door de slangen gebeten droefheid. En met droefheid in het hart gaat een mens over in de Heere. Wat is de oorzaak van zijn droefheid? Onder meer twee zaken. Ik zou hier kunnen zeggen in het algemeen: de zonde. Dit zou ook wel waar zijn, en het is duidelijk dat iedereen dat wel toegeeft, maar er is hier wat anders. Onder meer zijn hier twee zaken die droefheid veroorzaken, en let er op of deze twee zaken bij ú wel droefheid hebben veroorzaakt, toen u overging of

meende over te gaan in de Heere. De eerste is dat men de val ziet als zijn eigen zonde, en de schuld hiermee gemaakt als zijn eigen schuld. En de tweede is dat zijn eigen zonden de Heere Jezus Christus aan het kruis gebracht hebben. Wanneer de mens, zullende overgaan, staat aan het kruis, dan ziet hij eerst recht zichzelf. En wat ziet hij dan? Dat de strekking van zijn leven is: verwerping van en vijandschap tegen God. Zacharia 12 vers 10: 'Over het huis Davids en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik uitstorten den Geest der genade en der gebeden, en zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben; en zij zullen over Hem rouwklagen.' Dit is de droefheid, waar ik over spreek.

Niet zodra had de Israëliet het oog op de koperen slang, of hij voelde verlichting, hij voelde dat de dood van hem weggenomen was en dat het leven hem geschonken was. Zo gaat het ook wanneer een mens toegebracht wordt tot de Gemeente van Jezus Christus. Niet zodra heeft hij het oog gevestigd op de Heere Jezus en op God in de Heere Jezus, of hij wordt gewaar dat het pak van hem wegglijdt, en dat hij zonder zonde is, naar het woord van de apostel Paulus: 'Gij zijt in Hem volmaakt' (Kol. 2:10); zonder de zonde – versta het goed – die hij bedreef toen hij het verbond der werken brak. Geen Wet, geen verbond der werken, bestaat meer voor hem. Hij is der Wet gestorven en de Wet is hem een dode.

Gezongen: Psalm 72:7.

Gij zoudt, mijn zeer geachte toehoorders, allen in staat zijn om uit hetgeen wij gezegd hebben de toepassing te maken.

Als een mens gestoken zich gevoelt, gestoken door de zonde of door de dood, wat moet hij dan doen? Zich niet keren tot zichzelf en ook niet tot één van zijn naasten. Hij moet zich wenden tot Jezus. 'De zaligheid', zegt de apostel Petrus, 'is in geen ander' (Hand. 4:12). Wanneer de stokbewaarder in grote nood zich tot zijn gevangenen Paulus en Silas wendt met de vraag wat hij doen moet om zalig te worden, dan is het antwoord dit: 'Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden' (Hand. 16:31).

'Een mens' – zo wordt dan dikwijls hiertegenover geplaatst – 'een mens kan dat niet.' Maar men zegt dat te vroeg. Wanneer iemand zijn machteloosheid heeft leren kennen, dan is hij door God geleerd gewor-

den. En het is juist de bedoeling dat de mens telkens gebracht wordt tot de beleving van zijn machteloosheid. De apostel Paulus heeft gezegd: 'Als ik zwak ben, dan ben ik machtig' (2 Kor. 12:10). Het gaat nooit beter, ja het gaat nooit goed, dan wanneer men zijn machteloosheid kent en voelt. Daarom staat er in Jesaja 27 vers 5: 'Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.'

Een mens móét geloven! Dat is de eis van de Wet. Het is niet de eis van het Evangelie. Het Evangelie hééft geen eis. Het verbond der genade ként geen eis. Maar het is een eis van de Wet: geloven! En hieronder moet de mens vallen. Hij móét gebruik maken van hetgeen hem aangeboden wordt, van de Heere Jezus Christus. En hij mag dat ook doen. Want nog eens, Johannes 6 vers 40: 'En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.'

Het zijn zulke gezegende verborgenheden. En hoe gelukkig zoudt gij zijn, wanneer zij verborgenheden voor ú geworden waren. Maar denk eraan: het verstand blijft er buiten. Het is alles het werk van een nieuwe mens, van een mens die uit God geboren is.

Wanneer iemand waarlijk gezien heeft op het Lam Gods, dat is: zich met de Heere Jezus heeft verenigd – ik heb u gezegd dat zien op en geloven in de Heere Jezus hetzelfde is – dan verkeert hij in volstreekte veiligheid.

Weet gij dat wel? En gelooft gij het? Daarom zegt de apostel Paulus niet tot een enkele, maar tot de gehele Kerk van Christus: 'Gij zijt in Hem volmaakt' (Kol. 2:10). 'Maar mijn zonden? Het is,' zo denkt misschien iemand, 'dominee, alsof u geen zonden kent.' Ach, houd daar maar over op! De Schrift zegt: 'Gij zijt in Hem volmaakt.' En de Schrift zult gij laten staan. 'Over alles wat heerlijk is, zal een beschutting wezen' (Jes. 4:5). 'De Heere kent degenen die Zijne zijn' (2 Tim. 2:19). En Hij weet ook wat Hij gewrocht heeft in Christus. En Hij zal niet laten varen de werken Zijner handen. 'Vertrouwende ditzelve,' zo de apostel Paulus, 'dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus' (Filipp. 1:6).

Maar de zonden dan? Die moogt u belijden. Maar zij *zijn* vergeven! Als iemand bidt: 'Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren' (Matth. 6:12), dan heeft hij God aangesproken – al

heeft hij dan ook deze naam niet gebruikt – met de naam Vader: ‘Vader, vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.’ Hij bidt tot een met hem in Christus verzoend God en Vader. ‘Maar zij moeten toch vergeven worden?’ Ik heb u gezegd: zij *zijn* vergeven, hun namelijk die in Christus zijn. Er is geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn (Rom. 8:1). Maar u moogt ze belijden om de liefde van de Vader en de genade van de Zoon en de troost van de Heilige Geest bij vernieuwing te mogen genieten.

Ieder die hier tegenwoordig is, moet zichzelf toetsen. Want de ervaring leert dat er zovelen zijn die de verbeelding hebben dat zij genade bezitten. Men moet zich toetsen. En daarom stellen wij onszelf en u enige vragen.

Toen gij geloofde, was toen de grond u onder de voeten weggezonden, zó dat gij in Adam een verloren schepsel waart? Zijt gij verlicht geworden? Er staat in Efeze 5 vers 8: ‘Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heere.’ Vertel uzelf, of als het te pas komt, vertel eens aan een van uw naasten, wat een woord als dit inhoudt: ‘Licht in den Heere.’ Op een andere plaats spreekt de apostel Paulus over dezelfde zaken: ‘Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus’ (2 Kor. 4:6). Hier gaat de mens waarlijk in de vallei van ootmoed. En hoe sterker het licht is, des te dieper vernedert hij zich. En zo is het dan wel waarlijk waar, wat wij vinden in Jesaja 66 vers 2: ‘Op dezen zal ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft.’

Over het algemeen wordt er gedacht dat, omdat er zoveel gesproken wordt van vernedering, *wij* ons in vernedering moeten brengen. Hm, dat doet niemand, *dat doet niemand!* *Wij* ons in vernedering brengen? En wij zijn zo vreselijk hoogmoedig en zo verwaand! Niemand brengt zich in vernedering en niemand wil zich in vernedering brengen. Maar God doet het.

‘Ja,’ zegt misschien deze of gene, ‘ja, en dat doet Hij dan zeker door de Wet en door de vloek en door de donderslag van Sinäi?’ Ach ja, daar ook door. Maar dat is niet het voornaamste middel om tot vernedering gebracht te worden. Dit is de openbaring van de Heere in Zijn Zoon.

Verstaat uw hart het?

De apostel Paulus schrijft in Romeinen 5 vers 1: 'Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.' Zijt ook u deze vrede deelachtig geworden? Kunt u ook enige verklaring geven van de vrede Gods? Als ik u sprak en alleen met u was, dan zou ik u graag vragen als deze willen stellen: Wat is de vrede? Hoe wordt de vrede gewerkt? Waarmee heeft de Kerk vrede? De vrede is een vrucht van het geloof. En deze vrede is een vrede die alle verstand te boven gaat, die harten en zinnen bewaart in Christus Jezus (Filipp. 4:7). Als iemand deze vrede ervaart, of, na hem ervaren te hebben, erover denkt, dan ziet hij het leven van de wereld als een zó droeve zaak, dat hij het niet uitspreken kan. O, weet u het wel, gij die zijt buiten de Heere Jezus, dat gij zo diep ellendig zijt? Er is hier nog zoveel, waardoor u in staat zijt om deze ellende te dragen. Er komt echter een ogenblik waarin dat alles van u zal weggenomen zijn; dan zult u de ellende niet meer kunnen dragen en toch moeten dragen.

De apostel Paulus zegt in Efeze 2 vers 18: 'Want door Hem hebben wij beiden den toegang door één Geest tot den Vader.' Verstaat u wat de apostel Paulus hier bedoelt? Beiden, Joden en heidenen namelijk, toegang tot de Vader, door Hem, door de Heere Jezus, door één Geest.

Ga het maar alles na. En stem niet zo gemakkelijk toe. Ga het alles rustig na. Want denk eraan: er zullen aanvallen op gedaan worden. En dan moet u diep in uw ziel het getuigenis van de Heilige Geest – niet het getuigenis van de paar vrienden – én van het Woord hebben, dat gij kunt en moogt zeggen: 'Die ons nu tot ditzelve bereid heeft, is God, Die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft' (2 Kor. 5:5).

Zijt u in staat gesteld geworden om lief te hebben? Om lief te hebben God en uw naaste; om lief te hebben uw vijand, die misschien niets anders doet dan u lasteren, of die u tegenwerkt; om lief te hebben de u zéér onsympathieke mens? God maakt geen uitzonderingen. Er is geen aanneming des persoons bij Hem (Rom. 2:11). Zo moet onze liefde ook zijn. Niet de vrienden alleen. De huisgenoten des geloofs vóór de anderen, maar de anderen ook, wie dezen ook mogen wezen. Het blijft altijd dat ene: vlucht tot Jezus. 'Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde' (Jes. 45:22).

Amen.

Gebed:

Ach Heere, hoe gebrekkig en zondig is toch alles! Ook wat van U komt is zondig, niet in zichzelf, maar door de aanraking met ons. Nochtans bedient U Zich van dezulken die van zichzelf onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Bedient U Zich dan ook indien het in Uw raad bestaat, van de prediking van deze avond. Vergeef al het zondige dat er door U in gezien wordt. En laat het door ons erkend worden en door Uw genade ons tot dankbaarheid stemmen, dat de prediking nog gebracht kan worden. Ach, Gij hadt tot ons al lang kunnen zeggen: ‘Ga heen en dien andere goden, want Ik zal u geen genade meer bewijzen’; maar het is om Uws verbonds en om Uws heiligen Naams wil.

Doe ons wat gezegd is overdenken. Laat ons ons gedrongen gevoelen om de dingen van Uw Koninkrijk te overdenken. Doe ons ze verstaan en doe ons ze liefhebben. Doe ons zeggen met Hizkia: ‘In dit alles is het leven van mijn geest.’ Ach, Gij zocht ze altijd, Gij waart er altijd in: ‘Wist gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?’ Nu hebt U de Heilige Geest verworven. Geef, Heere, dat wij door de inwoning en werking van de Heilige Geest nu ook mogen zeggen: ‘U zoekt mijn hart; mijn oog blijft op U staren; laat mij van ’t spoor, in Uw geboôn vervat, niet dwalen, Heer’; laat mij niet hulp’loos varen.’ En laat het dan niet blijven bij zeggen, laat belijden en doen samen gaan. Doen zonder belijden, dat is het niet. En belijden zonder het doen is het ook niet. O, doe Gij ons treden in het midden van de paden des rechts.

Wil ons gedenken. Wij gaan weer heen. Beveilig ons op onze wegen. Schenk ons de tucht en de liefde van Uw Geest.

Amen.

Gezongen: Psalm 68:10.

Woorden van Theodorus van der Groe

Zelfs degenen die door een gezicht van hun zonden en strafwaardigheid zeer beroerd en verslagen van hart schijnen te zijn, durven toch zó zonder schroom voor God te komen, en zij verzoeken Hem zó dringend om Zijn genade, alsof ze er recht op hebben en Hij de genade hen niet mag weigeren. Dat is volgens deze mensen pas echt ijverig en met kracht

aankloppen aan de deur van de hemel en het met geweld bestormen en innemen van het Koninkrijk der hemelen. Er wordt dan beweerd: 'U moet wenen en schreien, bidden en uitroepen, op de borst slaan, worstelen, en sterk aanhouden, totdat de poorten van de hemel voor u wijd geopend worden. Want nu is het uw tijd, nu wacht Jezus nog.' Alsof het genadeverbond afgeschaft en een nieuw evangelisch werkverbond opgericht zou zijn. Dit komt van een algemene overtuiging en van een schijngeestelijke kennis die de mensen van God hebben.

Maar de oprecht boetvaardige tollenaar nadert tot God op geheel andere wijze. Omdat zijn duister verstand inwendig door de Heilige Geest verlicht wordt met het ware licht van de kennis van God, zo ziet hij enerzijds zoveel ontzaglijke hoogheid, heiligheid en rechtvaardigheid, en zo'n glansrijke majesteit en heerlijkheid in God, dat hij niet anders kan dan voor Hem beven en wegsmelten. Hij verfoeit zich nu geheel en vernedert zich in stof en as: o, als de Heere met hem, boosaardig zondaar, in het gericht wil treden en hem vergelden naar zijn verdiensten, dan kan hij voor Hem niet bestaan. Op duizend zou hij Hem dan niet één kunnen antwoorden. Dít ligt bij hem zeer vast in de grond van zijn hart, dat hij van zichzelf niets kan aanvoeren voor de Heere waardoor hij Hem tot ontferming zou kunnen bewegen. Maar hij ziet anderzijds ook dat er een grondeloze zee van genade en barmhartigheid in die hoge en heilige God is, en dat Hij de dood van arme, boetvaardige zondaren niet begeert, maar dat Hij de schatkamers van Zijn oneindige liefde, medelijden en ontferming door Christus Zijn Zoon wijd voor hen allen open zet in de vaste beloften van het Evangelie. Wie zal ons nu op goede wijze kunnen beschrijven, hoe deze ziel zich al bevend toekent naar die hoge God, om Zijn sterkte aan te grijpen tot vrede en verzoening? Wie zal ons die heilige schaamte en ootmoed, die gelovige wegsmelting en kleinheid van gemoed kunnen beschrijven, waarmee de arme zondaar de Heere om Zijn genade verzoekt? Als dat woord des geloofs daar nu zo uitbreekt, uit een geheel verbroken en verbrijzeld hart: O God, zijt mij zondaar genadig; behoud, behoud mij alleen om Christus' wil, is dat waarlijk heel wat anders dan dat roepen tot God om genade, nog voordat men kan weten wat genade is en op welke grond een arm zondaar die van Zijn heilige Majesteit verzoeken mag.

(Toetssteen, bij vr. 9-11 H.C.)